

En predikan över Ps 42

Hållen i Korskyrkan, söndagen den 2 nov. 2008, av Micael Nilsson

Gud är en god Gud. Med den sången slog vi an tonen för dagens gudstjänst, och i den förvisningen välsignar vi våra barn och sörjer dem vi älskar. Det är den goda tron. Den är som solen som värmer och lyser upp livet. Men ibland går solen i moln. Det självklara verkar inte längre så självklart. Kanske kastas då och då orden i den enkla meningen om. Bekännelsen: Gud är god, blir istället en fråga: Är Gud god?

Lyssna till en psaltarpсалm: **Ps 42:1-11**

Kringhistoria

Vi vet inte vem som skrivit denna vackra psalm. Bara att det är en dikt av Korach ättlingar.

Psalmerna kategoriseras i olika kategorier. Ordet "dikt" motsvarar ordet "maskil" i den hebreiska bibeln, och har betydelsen av att detta en psalm för vägledning. Detta är alltså en psalm som vi kan läsa när vi känner oss vilslna, när vi söker väg och hopp för vår framtid.

Vem nu än psalmens författare är så har han det svårt. Han är deprimerad och bedrövad, och vi får snart veta varför. Det tycks som om han en gång haft en framstående roll i tempeltjänsten i Jerusalem. En gång var han lycklig. En gång tjänade han Gud i en meningsfull uppgift, och det tycks som om han älskade det livet. Men så hände någonting. Vi får inte veta vad. Men det tycks som om han blivit bortförd mot sin vilja, eller kanske tvingats fly. Han befinner sig nu någonstans i Libanons bergstrakter. Han är berövad sin frihet och kan bara minnas hur det en gång var. **Det finns ett antal orsaker till hans depression:**

- Personlig motgång

Den bestod i att han förts bort mot sin vilja från dem han älskade och från det liv han älskat. Plötsligt förändrades allt. Dramatiska livsförändringar, ett förlorat arbete, ett havererat äktenskap, ett sjukdomsbesked, är aldrig en sak i sig. Det slår till mot hela livet.

- Andlig förvirring

Författaren kastas nu in i ett andligt mörker där frågorna sköljer över honom. Jag räknar till inte mindre än sju frågetecken i den korta psalmen. Han förstår inte vad som händer – eller varför. Han har en gång lämnat sitt liv i Guds händer och upplevt att Gud kallat honom till en viktig tjänst i templet. Nu kan han inte längre leva ut den kallelsen. Var är Gud i allt detta? Varför sker detta? Frågorna sköljer över honom: *"Djup ropar till djup i dånet av dina forsar. Alla dina brottsjöar slår samman över mitt huvud."* Det låter som om han håller på att drunkna i alla frågor. Det starka i psalmen är att han ändå, trots att han inte vet VAD han ska tro, vet PÅ VEM han tror. Hans relation till Gud är någonting mer än svar på frågor, eller teologi. Jag tycker om SFB's översättning av v.9: *"Om dagen sänder HERREN sin nåd och om natten är hans sång hos mig, en lovsång till mitt livs Gud."*

Han säger: - Gud är mitt livs Gud. Ibland får jag inte de bönesvar jag vill. Ibland finner jag inte de

svar jag söker. Ibland förstår jag inte Guds sätt att handla - men till sist är han ändå MITT LIVS GUD.

- Ett tredje skäl till hans depression är att författaren inte längre upplever Guds närvaro

Han upplever en andlig torrtid och undrar när han ska få träda fram inför Gud igen. Han kan minnas andra tider, men minnet av hur nära han en gång upplevde Gud bara stryker under hur tomt det är i hans inre just nu.

Ibland kan en depression göra det mycket svårt att känslomässigt uppleva Guds närhet. Luther skriver om en tid i hans liv då det var så mörkt omkring honom att han omöjligt kunde komma ut ur mörkret, och han skriver att det är som om Gud gömmer sig. Bibeln ger många exempel på människor som upplevde liknande perioder, perioder som Johannes av Korset en gång beskrev som "själens dunkla natt". T.o.m. Jesus säger i Joh 12:27: *"Nu är min själ fylld av oro."* och i Mark 14:34: *"Min själ är bedrövad ända till döds."*

- Ett fjärde skäl är andras anklagelser

- Var är din Gud, frågade omgivningen håfullt. Och psalmisten säger: - Det skär mig in i mörken - men det som gör mest ont är kanske inte deras fråga utan att han faktiskt själv är osäker på svaret.

Om nu detta ska vara en vägledande psalm, d.v.s. en psalm som ska lära oss någonting om hur man söker Gud i mörkret, hur vägleder den oss då?

1. Sök Gud med hela hjärtat

"Som hjorten längtar till bäckens vatten, så längtar jag till dig, o Gud." Som hjorten längtar... Vad betyder det?

Hur längtar en hjort efter vatten?

När en hjort är törstig kommer han att söka intensivt till dess han finner vatten. När han väl funnit vatten kommer han att stoppa ner sitt ansikte i den kalla bäcken och hänge sig åt sitt drickande. Det är ett ovanligt beteende för en hjort, som är ett jagat djur och alltid på sin vakt, men en törstig hjort är nästan beredd att göra vad som helst för att få vatten. I torrtider ställer hjorten in hela sin dag och alla sina rutiner efter närheten till vatten. När en hjort känner sig hotad sker det att han kastar sig i vattnet. En flyende och jagad hjort utvecklar en oerhörd törst p.g.a. stress och fruktan. Det är så han längtar, vår vägvisare. Som en hjort. Inte som en kamel som kan klara sig länge utan vatten, utan som en jagad hjort vill han kasta sig in i Gud för att dricka av hans närhet.

Törst är en mäktig drivkraft. Vi klarar oss länge utan mat, men inte länge utan vatten. Törst är en intensiv bild. Men törst efter Gud är någonting bra. Det blir en drivkraft för oss att söka mer av Guds närvaro. Mycket startar med vår törst - och mycket dör när vi inte törstar längre.

Kanske, kan man tänka, att Gud låter oss vandra i "öknen" ibland för att vi ska törsta mer. För det tycker jag att hag har sett: De som haft mest av Gud i sina liv är inte nödvändigtvis de som haft det

En predikan över Ps 42

Hållen i Korskyrkan, söndagen den 2 nov. 2008, av Micael Nilsson

mest gynnsamma livet, de friskaste eller de mest begåvade. De som haft mest av Gud i sitt liv är de som sökt Gud mest. Jesus säger, Matt 5:6: *"Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade."*

Men att bara törsta efter mer utan att finna något som möter törsten, d.v.s. utan att komma vidare i livet, skapar förstås bara frustration. Och i en sådan frustration befinner sig vår vän när han skriver: *"Jag törstar efter Gud, efter den levande Guden. När får jag komma, när får jag träda fram inför Gud?"* Så hur tar man sig vidare?

2. Var ärlig

1. Sök Gud med hela hjärtat. 2. Var ärlig när du inte kan det. Lyssna igen: *"Jag säger till Gud, min klippa: Varför har du glömt mig? Varför måste jag gå sörjande, plågad av fiender?"*

Ps 42 är en bön, men bara delvis en bön. Ibland talar författaren till Gud, och ibland till människor. Kom ihåg att det här är en vägledande psalm. D.v.s. ibland ska du tala till Gud, och ibland ska du tala till människor.

Tala med Gud. Det gör författaren. Låter det fromt? Läs då vad han säger? Då låter det inte så fromt längre. Detta är raka ord. Det är sanna ord. Det påminner mig om några ord från Mark 5. Där berättas om en svårt sjuk kvinna som kommer till Jesus. Jesus ställer en fråga till henne. Då står det, Mark 5:33: *"Kvinnan, som visste vad som hade hänt med henne, kom rädd och darrande fram och föll ner för honom och talade om hur det var."* Det kunde vara ord som beskrev. Någon kommer, kanske skakad och rädd, som en hjort, skygg och undrande, fram till Gud... och talade om hur det var. Gör det.

Men gör också som psalmisten, tala med människor ibland. I kampen är det lätt att isolera sig. Att bryta isoleringen är ett val. Jag vet av erfarenhet att det kan vara ett svårt val, men det är också ett viktigt val. Ensamheten kan vara nödvändig korta perioder, men tids nog måste den brytas. Det är ett gott råd vi får av hebreerbrevets författare, Heb 10:25: *"...låt oss inte försumma våra samsamkomster, som några brukar göra, utan uppmuntra varandra, och detta så mycket mer som ni ser att dagen närmar sig."*

Hur ärlig vågar man vara? Det kan ju tyckas som att psalmförfattaren nästan är vanvördig. Är detta verkligen ett uttryck för tro? Men tänk efter. Att våga närma sig universums skapare, Gud själv, så naken, rädd, arg, och sårbar... det är tro! Att våga vara så naken, rädd, arg och sårbar inför Gud kräver förstås först ett stort mått av förtröstan, en förvisning över att vår relation håller för detta. Så överlever man den andliga torrperioden: Sök Gud av hela hjärtat. Var ärlig när du inte kan det. Och för det tredje:

3. Kom ihåg vad Gud har gjort

Psalmisten minns. Han påminner sig själv om hur han gick upp mot templet i lovsång tillsammans med andra. Han minns Gud och Guds godhet un-

der tider som gått. Han påminner sig om vikten att tillbe Gud, och han påminner sig om Guds kärlek. Det är viktigt att påminna sig om vem Gud är – och vem han är för mig. Det är därför Petrus skriver, 2 Petr 1:13: *"... jag ser det som min plikt att fortsätta att påminna er om sanningen, så länge jag lever."* Påminn dig om vad Gud har gjort – och vem Gud är. Och sist av allt:

4. Bestäm dig för att lita på Gud

Kan man det? Det gör psalmisten. Han säger, Ps 42:5: *"Varför är du tyngd av sorg, min själ, och full av oro? Sätt ditt hopp till Gud! Jag skall åter få tacka honom, min räddare och min Gud."*

Dr. Martin Lloyd Jones skriver: - Den viktigaste konsten i fråga om det andliga livet är att lära sig hur man ska hantera dig själv. Du måste ta dig i hand, du måste ta itu med dig själv, predika för dig själv och ifrågasätta dig själv. Du måste säga till dig själv: "Varför är du så bedrövad? Varför är du så orolig?"

Vi lever i en tid där känslorna så ofta får styra. Det vi känner blir vägledande och avgörande. Psalmförfattaren talar förstånd med sig själv. Han tar sin själ i handen och för den tillbaka till Gud. Martin Lloyd Jones säger att detta är den viktigaste konsten att lära för den som vill vara en lärjunge.

När jag satt i mina förberedelser igår hände något intressant. Jag tyckte att jag kört fast. Just då ringde Urban och ville tala om dagens möte. - Jag har fått några ord, sa han. Orden är: - Obearbetad sorg. Jag skrev in orden i min webbläsare och genast kom jag till en artikel, publicerad av Svenska institutet för sorgbearbetning. Den var intressant nog skriven inför allahelgonhelgen. Jag slogs direkt över hur mycket den hade att göra med Ps 42. Artikeln hade rubriken: "Brustna hjärtans läkning". Lyssna till några citat:

"Det är med andra ord omöjligt att leva ett liv utan att uppleva sorg, även om sorgen och smärtan ser olika ut för alla. Detta gör sorg till den mest allmänmänskliga känslan, hör livet till och är något normalt och naturligt. Ändå är sorg vår mest försummade och undanträngda känsla, både av de sörjande själva och av omgivningen – trots, eller kanske just på grund av, att sorg är den starkaste känslan vi har."

"Om känslan av livslust, energi och nyfikenhet på livet gått förlorad är det sannolikt att man bär på obearbetade förluster. Ofta tror vi att det är det att vi blir äldre som tär på vår livsglädje, men åldern i sig behöver nödvändigtvis inte ta bort livsglädjen. En annan signal om att det finns obearbetad sorg är om en person, levande eller död, under årtal till stor del upptar ens tanke- och känslovärld på ett sådant sätt att man mår dåligt av det." (MARY ANDRÉN-PADA Certifierad handledare i sorgbearbetning)

Detta är faran med obearbetad sorg. Ps 42 handlar om bearbetad sorg. Den finns i vår Bibel för att förmedla livserfarenhet och vägledning - och vad är det då vi lär oss? Sök Gud av hela hjärtat. Var

En predikan över Ps 42

Hållen i Korskyrkan, söndagen den 2 nov. 2008, av Micael Nilsson

ärlig när du inte orkar det. Kom ihåg vem Gud är – och att du är älskad, just där du är. Bestäm dig för att förtrösta på Gud.

Svenska institutet för sorgbearbetning arbetar med tre viktiga steg: 1. Skriv ner precis vad du känner, positivt och negativt. 2. Läs upp det för någon du har förtroende för. 3. Sätt punkt, avsluta för att gå vidare.

Det är intressant, för det är precis vad psalmförfattaren gör. Han skriver ner vad han känner, han säger som det är till Gud och människor, och i slutet av psalmen sätter han punkt och beslutar sig för att gå vidare.

Du kanske vet att du bär omkring på en massa tröttande och nötande sorg. Här är ett förslag. Skriv ner din besvikelse och dina känslor. Skriv till Gud och skriv till människor. Be sedan att få läsa upp det du skrivit för någon du har ett förtroende för. Läs det för någon, och inför Gud, och avsluta med en bön om att få gå vidare.

Vi gör en liten paus här. När jag kommer tillbaka ska jag berätta varför det hänger en trasmatta på väggen.

Avslutning

Så till trasmattan på väggen. Ps 42 liknar en trasmatta. Trasmattan är en underbar bild av Guds verk i våra liv. Trasmattan består av gamla sönderrivna kläder, gardiner och andra tygstycken. Gamla trasor, nötta och använda blir i en skicklig vävares händer något nytt. En skicklig textilarbetare kan göra ett vackert konstverk av de gamla trasorna. Det trasiga blir en vacker matta, någonting nytt och användbart.

Så är det med Psalm 42. Den innehåller kamp, sorg, tvivel och besvikelser, men av dessa trasor väver Gud något nytt. Vi upplever Ps 42 som en av de vackraste av Psaltarens psalmer, p.g.a. dess ärlighet och längtan. Den är just smärtsamt vackert.

Så gör Gud med våra liv. Gud tar våra mörka erfarenheter, våra misslyckanden och våra sorger, men också våra ljusaste stunder, vårt hopp och vår tro, och så gör han allting nytt.

I slutet av dagens gudstjänst ska vi nu gå till nattvardsbordet. Nattvarden är också en förunderlig trasmatta. Den talar om lidande, om korset och om skörheten, och den talar om hoppet, om himlen och om mötet med Jesus där. Skörhet och skönhet om vartannat. Nu får du gå till bordet för att möta Gud. Det är en plats där nåd och sanning möts, där törsten och vinet, hungern och brödet, och där du och Gud möts.

I samband med nattvardsfirandet ges utrymme för bön. Förebedjare i bönerummet ber gärna tillsammans med dig. Vid ljusbäraren kan du tända ett ljus, kanske för någon du minns idag, och som du sörjer, eller för någon som behöver din förbön eller för dig själv. Och i din ensamhet på din bänkplats kan du säga Gud som det är.